

Het is donderdagavond 17 oktober als bisschop Lode plaats neemt in een comfortabele stoel. Naast hem zitten Sanne en Veerle. Samen zitten ze vooraan gezellig in een huiselijke setting. Bisschop Lode heeft zich aan zijn belofte gehouden om er opnieuw bij te zijn nadat hij vorig jaar net voor het gesprek onwel was geworden. Dit keer geen betoog want onze bisschop vertrekt graag van wat er leeft bij de mensen in de parochie. Alle vragen voor de bisschop die de mensen van de parochie mochten doorsturen, werden in drie grotere thema's gebundeld. Veerle steekt van wal met de eerste vraag uit het eerste grote thema.

In een samenleving waarbij religie en geloof meer en meer naar de privéhoek worden geduwd, stellen we ons wel eens de vraag wat de relevantie van de kerk vandaag in de wereld is? En wat de relevantie van het christendom in het ethisch debat is?

‘Om relevant te zijn in de maatschappij hoef je niet met veel te zijn. We kunnen met veel minder zijn maar meer betekenen. Ik zou durven zeggen dat proportioneel het aantal gelovigen groter is dan vroeger toen de kerken vol zaten. Praktijk en geloof is niet helemaal hetzelfde. Ik heb daar persoonlijk niet zoveel problemen mee. Misschien omdat ik uit de monastieke orde kom. Die zijn ook altijd een beetje marginaal geweest. Het is beter met overtuigde mensen samen te zijn dan in een grote groep met veel onverschilligen zoals dat vroeger was. De wereld is veel veranderd. Het tweede Vaticaans concilie heeft daar een heel belangrijke rol in gespeeld. Dit concilie heeft de ‘vrijheid van geweten’ toegestaan. Dat wil zeggen dat mensen kunnen zeggen: “Ik ga daar niet in mee!” Dit was vroeger ondenkbaar. Bovendien is onze maatschappij - en zeker hier in Vlaanderen - veel meer gediversifieerd. Er zijn verschillende evangelische kerken in Gent. Je kan orthodox zijn, moslim worden, boeddhist of humanist zijn. Dat kan omdat het allemaal naast mekaar staat. Toen mijn moslim vriend 50 jaar geleden naar mijn geboortestad Roeselare kwam, was hij alleen. En nu zijn ze met velen. De wereld is dus totaal veranderd. Minoritair zijn, ik zou zeggen, het kan bijna niet anders. Als het echt gaat over het geloof en als je kijkt wat de inhoud is van ons geloof, dan begrijp ik heel goed dat niet iedereen daarin mee kan gaan. Al was het maar de noodzakelijke interesse die je moet hebben om ermee te starten. Het christendom is echter de enige godsdienst die uitnodigt tot. Je ben niet als christen geboren. Zolang een baby'tje niet gedoopt is, is het een klein heidentje. Het christendom is een vrij aanbod. Ik zou willen zeggen, dat wij met minder aanwezig zijn als groep, dat vind ik heel normaal.’

‘Er is geen enkele godsdienst die vraagt zoals Jezus; “Je moet altijd vergeven. Je moet tot zeventig maal zeven vergeven.” Dat is menselijkerwijs gesproken onmogelijk. Niemand kan dat. En het is een gebod. Dat gebod bestaat alleen maar in het christendom. Dan is er de vraag hoe je een gebod kan beleven dat je eigenlijk niet kan beleven. Maar vanuit het geloof kan ik altijd zeggen; “Ook al is het niet gemakkelijk om iemand te vergeven, toch probeer ik een stapje vooruit te zetten in de vergeving. Ik bid dan tot God dat hij mij de kracht geeft om dat te kunnen doen. Nu de kerk een minderheidskerk is geworden. Nu we met veel minder aanwezig zijn in de maatschappij, heb je minder die impact van de vergeving. En wat is het gevolg? De maatschappij wordt hoe langer hoe harder.’

Wat we geloven ‘een God die ons kent en graag ziet’ gaat alle begrip te boven. Dat is haast toch niet te geloven! Heeft u een favoriete tekst uit de bijbel die u speciaal heeft geraakt?

‘Ik leef 50 jaar met de bijbel. Voor mij spreekt de hele bijbel. Ik leef ervan. Psalm 23, “De Heer is mijn herder” is mijn favoriete psalm. Maar ik hou heel veel van het evangelie van Lucas. Het is het

evangelie met het thema van mededogen. Voor mij is dat enorm belangrijk. Toen ik nog niet aan een monastiek leven dacht, heb ik een soort van verlichtingsmoment gehad. Ik was met een vriend op reis in Duitsland. Hij moest daar gaan voor zijn studie van het Duits en ik ging mee. We waren heel goed bevriend en zijn altijd vrienden gebleven. Op een bepaald ogenblik moet ik mijn vriend iets gezegd hebben dat hem totaal misvallen was. Iets dat hem gekwetst had. Ik voelde dat er iets was. Naderhand begreep ik het beter als ik het vanuit zijn standpunt kon zien. Op dat moment vroeg ik vergiffenis en verontschuldigde ik mij. En hij antwoordde zoals vrienden dat kunnen. Door de manier waarop hij reageerde was het nadien nog beter dan voordien. Een paar dagen later kreeg ik een soort verlichtingsmoment, een metafysisch inzicht. Ik heb dan begrepen dat de God van vergeving, de God van barmhartigheid de werkelijkheid draagt. Dat inzicht is nooit meer weggegaan. Ik zag de band van de vergeving die komt van de vriend en de God van vergeving. Maar terzelfder tijd was dat zodanig op een ander niveau, dat het een religieuze ervaring was. En sindsdien is voor mij God, de God van barmhartigheid. Dat is heel mijn leven zo gebleven. Ik heb heel mijn leven niks anders uitgediept dan dat, denk ik. Tot op vandaag. En Lucas is de evangelist waar dat mededogen bijzonder aan bod komt.'

Veerle snijdt een laatste vraag aan over God en het lijden in deze wereld. Hoe kunnen we theologisch verklaren dat mensen als Poetin, criminelen enz geschapen zijn naar Gods beeld en gelijkenis en geschreven staan in de palm van Gods hand?

'Het lijden is de grote uitdaging in ons leven. Niemand heeft daar een rationeel antwoord op. Ook Jezus niet. Hij heeft gebeden om bevrijd te zijn van de kelk; "Heer God, laat deze kelk aan mij voorbijgaan." Hij heeft het niet gekregen. Het gebed van Jezus is niet verhoord...

Als het gaat over het groot onmenselijk lijden, wat ben je dan met jouw geloof?

Indertijd toen ik toegepaste theologie volgde mocht ik van de abt één dag in de week werken in de kliniek van Sint-Jan bij zuster Leontine. Zij was de grondlegster van de palliatieve zorg in België. In die dagen toen de pastores overvraagd waren, vroeg men mij om een jonge vrouw te begeleiden. De vrouw was gescheiden, een atheïste en ze wist dat ze gingen sterven. Ik ben weken bij haar geweest en leerde haar schrijnende situatie kennen. Haar man wou niet bij haar komen om zich te verzoenen en haar zoon wist niet dat ze stervende was. Die vrouw wist dat ik monnik was. Op een bepaald ogenblik vroeg de hoofdalmoezenier me om bij haar te gaan. Ze was stervende. Ik ben erbij geweest terwijl ze stierf. Ik had daar niet zoveel ervaring mee. Moet ik bidden of over God spreken? Ik had het gevoel dat ieder woord misplaatst was. Terecht of ten onrechte. Ik weet het niet. De vrouw is in mijn armen vredig gestorven. Nadien heb ik gedacht – ze wist wie ik was – dat de vrouw op de een of andere manier heeft gezegd; "als God bestaat, dan moet het zoiets zijn." Ik zou niet de juiste toon gevonden hebben als ik had gesproken. En dan moet je zwijgen. We babbelen veel te veel als het over het lijden gaat. Dat ik het zo gedaan heb, daar ben ik nog altijd blij om, uit respect voor de vrouw en uit respect voor God.'

Na de vraagstelling vanuit de mensen die in de kerk aanwezig waren sluiten we deze bijzondere avond af met een psalm en leggen de dag neer met het zingen van Salve Regina. Ja, een bijzondere avond was het zeker. De vele mooie woorden van bisschop Lode zinderen nog lang na in mijn gedachten. Bedankt Lode, bedankt Veerle en Sanne en alle aanwezigen op deze avond!

Bartel